

POSTANOWIENIE

Dnia 11 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

w sprawie **D.K.**

o zadośćuczynienie za niesłuszne wykonanie kary pozbawienia wolności
orzeczonej wyrokiem łącznym,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 11 września 2023 r.
wniosku Sądu Apelacyjnego w Lublinie,
zawartego w postanowieniu z dnia 16 sierpnia 2023 r., sygn. akt II AKa 205/23,
o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu,
na podstawie art. 37 k.p.k.

postanowił

**uwzględnić wniosek i sprawę Sądu Apelacyjnego w Lublinie
oznaczoną sygnaturą akt II AKa 205/23 przekazać do rozpoznania
Sądowi Apelacyjnemu w Rzeszowie.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 16 sierpnia 2023 r., sygn. akt II AKa 205/23, Sąd Apelacyjny w Lublinie wystąpił do Sądu Najwyższego z wnioskiem o przekazanie przedmiotowej sprawy innemu Sądowi równorzędnemu. Sąd Apelacyjny podniósł, że zawisła przed nim w instancji odwoławczej sprawa o zadośćuczynienie w związku z odbyciem przez D.K. kary łącznej pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem łącznym Sądu Okręgowego w Lublinie wydanym w sprawie IV K 90/16, zmienionym następnie wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Lublinie w sprawie IV K 232/16 (z akt wynika, że prawidłowa sygnatura to II AKa 232/16), w wymiarze

wyższym niż faktyczny wymiar kary łącznej. Sąd Apelacyjny wskazał, że w tej sprawie rolę reprezentanta strony pełni Prezes Sądu Apelacyjnego w Lublinie, co może rodzić u postronnego obserwatora przekonanie o braku warunków do obiektywnego rozpoznania tej sprawy przez Sąd Apelacyjny w Lublinie. Sąd wnioskujący powołał się przy tym na stanowisko wyrażone w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 26 lipca 2022 r. w sprawie III KK 404/21, w którym podniesiono, że skoro roszczenie w tej konkretnej sprawie było skierowane przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Sąd Okręgowy w Lublinie, a ten Sąd – jako jednostka administracyjna i budżetowa – podlega Sądowi Apelacyjnemu w Lublinie, to rozpoznanie sprawy przez sędziego pełniącego funkcję Prezesa Sądu Apelacyjnego w Lublinie mogło być postrzegane jako nieobiektywne. Z tego orzeczenia wywiódł, że w układzie procesowym zaistniałym w zawisłej przed nim sprawie konieczne jest zastosowanie instytucji z art. 37 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek jest zasadny, dlatego został uwzględniony, a sprawę zainicjowaną apelacją pełnomocnika wnioskodawcy o sygnaturze akt II AKa 205/23, zawisłą w postępowaniu odwoławczym przed Sądem Apelacyjnym w Lublinie, przekazano do rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Rzeszowie.

Ma rację Sąd wnioskujący, że za takim rozstrzygnięciem przemawia wzgląd na dobro wymiaru sprawiedliwości. Pojęcie dobra wymiaru sprawiedliwości nie jest zdefiniowane w ustawie. Natomiast w orzecznictwie słusznie przyjmuje się, że obejmuje ono sytuacje, w których postronny, obiektywny obserwator mógłby wyrazić uzasadnioną opinię, że nie tylko względy merytoryczne decydują o sposobie rozstrzygnięcia sprawy i tym samym zewnętrzny wizerunek funkcjonowania sądów byłby narażony na szwank (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 sierpnia 2023 r., II KO 97/23). Kluczowe nie jest więc to, że Sąd pierwotnie właściwy rzeczywiście jest w stanie rozpoznać daną sprawę obiektywnie i bezstronnie, ale właśnie perspektywa zewnętrznego obserwatora i zaistnienie takiego układu procesowego, który pozwoli mu na wyrażenie uzasadnionych wątpliwości co do obiektywizmu sądu właściwego.

Zgodnie z art. 554 § 2a k.p.k. stroną postępowania o zadośćuczynienie jest m.in. Skarb Państwa. W tej sprawie organem reprezentującym Skarb Państwa jest Prezes Sądu Apelacyjnego w Lublinie. Pełnomocnik wnioskodawcy wniósł apelację od wyroku Sądu I instancji, tym samym stał się podmiotem inicjującym postępowanie odwoławcze. Trafnie podnosi Sąd wnioskujący, że w sytuacji, w której Sąd Apelacyjny w Lublinie rozpoznawałby środek odwoławczy wniesiony w sprawie o zadośćuczynienie, w której stronę przeciwną wobec wnioskodawcy reprezentuje Prezes tego Sądu, u postronnego obserwatora mogłyby powstać uzasadnione wątpliwości co do bezstronności i obiektywizmu Sądu właściwego. Pogląd o zasadności zastosowania instytucji z art. 37 k.p.k. w podobnych okolicznościach nie jest odosobniony, bowiem był już kilkakrotnie wyrażany w orzecnictwie Sądu Najwyższego (zob. w szczególności postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 31 stycznia 2023 r., II KO 10/23; z dnia 10 maja 2023 r., II KO 47/23; z dnia 25 maja 2023 r., IV KO 36/23; z dnia 28 czerwca 2023 r., II KO 67/23; z dnia 23 sierpnia 2023 r., II KO 97/23).

W ocenie Sądu Najwyższego nie ma przeszkód, aby ta sprawa została rozpoznana przez Sąd Apelacyjny w Rzeszowie. Przy wyborze Sądu równorzędnego właściwego do rozpoznania sprawy po przekazaniu Sąd Najwyższy kierował się względami odległości od Sądu pierwotnie właściwego, aby nie utrudnić stronom realizacji ich prawa do udziału w postępowaniu odwoławczym.

Mając na uwadze powyższe, należało orzec jak w części dyspozytywnej postanowienia.

(T.M.)

[ms]

